

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

॥ ప్రథమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ ప్రథమః సర్గః ॥

నారదేన వాల్మీకిం ప్రతి సంక్షేపతః శ్రీరామచరిత్రస్య శ్రావణం

ఓం తపఃస్వాధ్యాయనిరతం తపస్వీ వాగ్విదాం వరం ।
నారదం పరిపప్రచ్ఛ వాల్మీకిర్మునిపుంగవం ॥ 1.1.1 ॥

కో న్వస్మిన్ సాంప్రతం లోకే గుణవాన్ కశ్చ వీర్యవాన్ ।
ధర్మజ్ఞశ్చ కృతజ్ఞశ్చ సత్యవాక్యో దృఢవ్రతః ॥ 1.1.2 ॥

చారిత్రేణ చ కో యుక్తః సర్వభూతేషు కో హితః ।
విద్వాన్ కః కః సమర్థశ్చ కశ్చైకప్రియదర్శనః ॥ 1.1.3 ॥

ఆత్మవాన్ కో జితక్రోధో ద్యుతిమాన్ కోఽనసూయకః ।
కస్య బిభ్యతి దేవాశ్చ జాతరోషస్య సంయుగే ॥ 1.1.4 ॥

ఏతదిచ్ఛామ్యహం శ్రోతుం పరం కౌతూహలం హి మే ।
మహర్షే త్వం సమర్థోఽసి జ్ఞాతుమేవంవిధం నరం ॥ 1.1.5 ॥

శ్రుత్వా చైతత్రిలోకజ్ఞో వాల్మీకేర్నారదో వచః ।
శ్రూయతామితి చామంత్ర్య ప్రహృష్టో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 1.1.6 ॥

బహవో దుర్లభాశ్చైవ యే త్వయా కీర్తితా గుణాః ।
మునే వక్ష్యామ్యహం బుద్ధ్వా తైర్ముక్తః శ్రూయతాం నరః ॥ 1.1.7 ॥

ఇక్ష్యాకువంశప్రభవో రామో నామ జనైః శ్రుతః ।
నియతాత్మా మహావీర్యో ద్యుతిమాన్ ధృతిమాన్ వశీ ॥ 1.1.8 ॥

బుద్ధిమాన్ నీతిమాన్ వాగ్మీ శ్రీమాంచత్రునిబర్హణః |
విపులాంసో మహాబాహుః కంబుగ్రీవో మహాహనుః || 1.1.9 ||

మహోరస్కో మహేష్వాసో గూఢజత్తురరిందమః |
ఆజానుబాహుః సుశిరాః సులలాటః సువిక్రమః || 1.1.10 ||

సమః సమవిభక్తాంగః స్నిగ్ధవర్ణః ప్రతాపవాన్ |
పీనవక్షా విశాలాక్షో లక్ష్మీవాంచుభలక్షణః || 1.1.11 ||

ధర్మజ్ఞః సత్యసంధశ్చ ప్రజానాం చ హితే రతః |
యశస్వీ జ్ఞానసంపన్నః శుచిర్వశ్యః సమాధిమాన్ || 1.1.12 ||

ప్రజాపతిసమః శ్రీమాన్ ధాతా రిపునిషూదనః |
రక్షితా జీవలోకస్య ధర్మస్య పరిరక్షితా || 1.1.13 ||

రక్షితా స్వస్య ధర్మస్య స్వజనస్య చ రక్షితా |
వేదవేదాంగతత్త్వజ్ఞో ధనుర్వేదే చ నిష్ఠితః || 1.1.14 ||

సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞః స్మృతిమాన్ ప్రతిభానవాన్ |
సర్వలోకప్రియః సాధురదీనాత్మా విచక్షణః || 1.1.15 ||

సర్వదాభిగతః సద్భిః సముద్ర ఇవ సింధుభిః |
ఆర్యః సర్వసమశ్చైవ సదైవ ప్రియదర్శనః || 1.1.16 ||

స చ సర్వగుణోపేతః కౌసల్యానందవర్ధనః |
సముద్ర ఇవ గాంభీర్యే ధైర్యేణ హిమవానివ || 1.1.17 ||

విష్ణునా సదృశో వీర్యే సోమవత్ప్రియదర్శనః |
కాలాగ్నిసదృశః క్రోధే క్షమయా పృథివీసమః || 1.1.18 ||

ధనదేన సమస్త్యాగే సత్యే ధర్మ ఇవాపరః |
తమేవంగుణసంపన్నం రామం సత్యపరాక్రమం || 1.1.19 ||

జ్యేష్ఠం జ్యేష్ఠగుణైర్యుక్తం ప్రియం దశరథః సుతం |
ప్రకృతీనాం హితైర్యుక్తం ప్రకృతిప్రియకామ్యయా || 1.1.20 ||

యౌవరాజ్యేన సంయోక్తుమైచ్ఛత్ ప్రీత్యా మహీపతిః |
తస్యాభిషేకసంభారాన్ దృష్ట్వా భార్యాథ కైకయా || 1.1.21 ||

పూర్వం దత్తవరా దేవీ వరమేనమయాచత |
వివాసనం చ రామస్య భరతస్యాభిషేచనం || 1.1.22 ||

స సత్యవచనాద్ రాజా ధర్మపాశేన సంయతః |
వివాసయామాస సుతం రామం దశరథః ప్రియం || 1.1.23 ||

స జగామ వనం వీరః ప్రతిజ్ఞామనుషాలయన్ |
పితుర్వచననిర్దేశాత్ కైకేయ్యాః ప్రియకారణాత్ || 1.1.24 ||

తం వ్రజంతం ప్రియో భ్రాతా లక్ష్మణోఽనుజగామ హ |
స్నేహాద్ వినయసంపన్నః సుమిత్రానందవర్ధనః || 1.1.25 ||

భ్రాతరం దయితో భ్రాతుః సౌభ్రాత్రమనుదర్శయన్ |
రామస్య దయితా భార్యా నిత్యం ప్రాణసమా హితా || 1.1.26 ||

జనకస్య కులే జాతా దేవమాయేవ నిర్మితా |
సర్వలక్షణసంపన్నా నారీణాముత్తమా వధూః || 1.1.27 ||

సీతాప్యనుగతా రామం శశినం రోహిణీ యథా |
పౌరైరనుగతో దూరం పిత్రా దశరథేన చ || 1.1.28 ||

శృంగవేరపురే సూతం గంగాకూలే వ్యసర్జయత్ |
గుహమాసాద్య ధర్మాత్మా నిషాదాధిపతిం ప్రియం || 1.1.29 ||

గుహేన సహితో రామో లక్ష్మణేన చ సీతయా |
తే వనేన వనం గత్వా నదీస్తిర్త్వా బహూదకాః || 1.1.30 ||

చిత్రకూటమనుప్రాప్య భరద్వాజస్య శాసనాత్ |
రమ్యమావసథం కృత్వా రమమాణా వనే త్రయః || 1.1.31 ||

దేవగంధర్వసంకాశాస్తత్ర తే న్యవసన్ సుఖం |
చిత్రకూటం గతే రామే పుత్రశోకాతురస్తదా || 1.1.32 ||

రాజా దశరథః స్వర్గం జగామ విలపన్ సుతం |
గతే తు తస్మిన్ భరతో వసిష్ఠప్రముఖైర్ద్విజైః || 1.1.33 ||

నియుజ్యమానో రాజ్యాయ నైచ్చద్ రాజ్యం మహాబలః |
స జగామ వనం వీరో రామపాదప్రసాదకః || 1.1.34 ||

గత్వా తు స మహాత్మానం రామం సత్యపరాక్రమం |
అయాచద్ భ్రాతరం రామమార్యభావపురస్కృతః || 1.1.35 ||

త్వమేవ రాజా ధర్మజ్ఞ ఇతి రామం వచోబ్రవీత్ |
రామోఽపి పరమోదారః సుముఖః సుమహాయశాః || 1.1.36 ||

న చైచ్చత్ పితురాదేశాద్ రాజ్యం రామో మహాబలః |
పాదుకే చాస్య రాజ్యాయ న్యాసం దత్త్వా పునః పునః || 1.1.37 ||

నివర్తయామాస తతో భరతం భరతాగ్రజః |
స కామమనవాప్యైవ రామపాదావుపస్పృశన్ || 1.1.38 ||

నందిగ్రామేఽకరోద్ రాజ్యం రామాగమనకాంక్షయా |
గతే తు భరతే శ్రీమాన్ సత్యసంధో జితేంద్రియః || 1.1.39 ||

రామస్తు పునరాలక్ష్య నాగరస్య జనస్య చ |
తత్రాగమనమేకాగ్రో దండకాన్ ప్రవివేశ హ || 1.1.40 ||

ప్రవిశ్య తు మహారణ్యం రామో రాజీవలోచనః |
విరాధం రాక్షసం హత్వా శరభంగం దదర్శ హ || 1.1.41 ||

సుతీక్ష్ణం చాప్యగస్త్యం చ అగస్త్యభ్రాతరం తథా |
అగస్త్యవచనాచ్చైవ జగ్రాహేంద్రం శరాసనం || 1.1.42 ||

ఖడ్గం చ పరమప్రీతస్తూణీ చాక్షయసాయకౌ |
వసతస్తస్య రామస్య వనే వనచరైః సహ || 1.1.43 ||

ఋషయోఽభ్యాగమన్ సర్వే వధాయాసురరక్షసాం |
స తేషాం ప్రతిశుశ్రావ రాక్షసానాం తదా వనే || 1.1.44 ||

ప్రతిజ్ఞాతశ్చ రామేణ వధః సంయతి రక్షసాం |
ఋషీణామగ్నికల్పానాం దండకారణ్యవాసినాం || 1.1.45 ||

తేన తత్రైవ వసతా జనస్థాననివాసినీ |
విరూపితా శూర్పణఖా రాక్షసీ కామరూపిణీ || 1.1.46 ||

తతః శూర్పణఖావాక్యాదుద్యుక్తాన్ సర్వరాక్షసాన్ |
ఖరం త్రిశిరసం చైవ దూషణం చైవ రాక్షసం || 1.1.47 ||

నిజఘాన రణే రామస్తేషాం చైవ పదానుగాన్ |
వనే తస్మిన్ నివసతా జనస్థాననివాసినాం || 1.1.48 ||

రక్షసాం నిహతాన్యాసన్ సహస్రాణి చతుర్దశ |
తతో జ్ఞాతివధం శ్రుత్వా రావణః క్రోధమూర్చ్ఛితః || 1.1.49 ||

సహాయం వరయామాస మారీచం నామ రాక్షసం |
వార్యమాణః సుబహుశో మారీచేన స రావణః || 1.1.50 ||

న విరోధో బలవతా క్షమో రావణ తేన తే |
అనాదృత్య తు తద్వాక్యం రావణః కాలచోదితః || 1.1.51 ||

జగామ సహమారీచస్తస్యాశ్రమపదం తదా |
తేన మాయావినా దూరమపవాహ్య నృపాత్మజౌ || 1.1.52 ||

జహార భార్యాం రామస్య గృధ్రం హత్వా జటాయుషం |
గృధ్రం చ నిహతం దృష్ట్వా హృతాం శ్రుత్వా చ మైథిలీం || 1.1.53 ||

రాఘవః శోకసంతప్తో విలలాపాకులేంద్రియః |
తతస్తేనైవ శోకేన గృధ్రం దగ్ధ్వా జటాయుషం || 1.1.54 ||

మార్గమాణో వనే సీతాం రాక్షసం సందదర్శ హ |
కబంధం నామ రూపేణ వికృతం ఘోరదర్శనం || 1.1.55 ||

తం నిహత్య మహాబాహుర్దదాహ స్వర్గతశ్చ సః |
స చాస్య కథయామాస శబరీం ధర్మచారిణీం || 1.1.56 ||

శ్రమణాం ధర్మనిపుణామభిగచ్ఛేతి రాఘవ |
సోఽభ్యగచ్ఛన్మహాతేజాః శబరీం శత్రుసూదనః || 1.1.57 ||

శబర్యా పూజితః సమ్యగ్ రామో దశరథాత్మజః |
పంపాతీరే హనుమతా సంగతో వానరేణ హ || 1.1.58 ||

హనుమద్వచనాచ్చైవ సుగ్రీవేణ సమాగతః |
సుగ్రీవాయ చ తత్సర్వం శంసద్రామో మహాబలః || 1.1.59 ||

ఆదితస్తద్ యథావృత్తం సీతాయాశ్చ విశేషతః |
సుగ్రీవశ్చాపి తత్సర్వం శ్రుత్వా రామస్య వానరః || 1.1.60 ||

చకార సఖ్యం రామేణ ప్రీతశ్చైవాగ్నిసాక్షికం |
తతో వానరరాజేన వైరానుకథనం ప్రతి || 1.1.61 ||

రామాయావేదితం సర్వం ప్రణయాద్ దుఃఖితేన చ |
ప్రతిజ్ఞాతం చ రామేణ తదా వాలివధం ప్రతి || 1.1.62 ||

వాలినశ్చ బలం తత్ర కథయామాస వానరః |
సుగ్రీవః శంకితశ్చాసీన్నిత్యం వీర్యేణ రాఘవే || 1.1.63 ||

రాఘవప్రత్యయార్థం తు దుందుభేః కాయముత్తమం |
దర్శయామాస సుగ్రీవో మహాపర్వతసన్నిభం || 1.1.64 ||

ఉత్స్మయిత్వా మహాబాహుః ప్రేక్ష్య చాస్థి మహాబలః |
పాదాంగుష్ఠేన చిక్షేప సంపూర్ణం దశయోజనం || 1.1.65 ||

బిభేద చ పునస్తాలాన్ సప్తైకేన మహేషుణా |
గిరిం రసాతలం చైవ జనయన్ ప్రత్యయం తదా || 1.1.66 ||

తతః ప్రీతమనాస్తేన విశ్వస్తః స మహాకపిః |
కిష్కింధాం రామసహితో జగామ చ గుహం తదా || 1.1.67 ||

తతోఽగర్జద్ధరివరః సుగ్రీవో హేమపింగళః |
తేన నాదేన మహతా నిర్జగామ హరీశ్వరః || 1.1.68 ||

అనుమాన్య తదా తారాం సుగ్రీవేణ సమాగతః |
నిజఘాన చ తత్రైనం శరేణైకేన రాఘవః || 1.1.69 ||

తతః సుగ్రీవవచనాద్ధత్వా వాలినమాహవే |
సుగ్రీవమేవ తద్రాజ్యే రాఘవః ప్రత్యపాదయత్ || 1.1.70 ||

స చ సర్వాన్ సమానీయ వానరాన్ వానరర్షభః |
దిశః ప్రస్థాపయామాస దిదృక్షుర్జనకాత్మజాం || 1.1.71 ||

తతో గృధ్రస్య వచనాత్ సంపాతేర్హనుమాన్ బలీ |
శతయోజనవిస్తీర్ణం పుష్టువే లవణార్ణవం || 1.1.72 ||

తత్ర లంకాం సమాసాద్య పురీం రావణపాలితాం |
దదర్శ సీతాం ధ్యాయంతీమశోకవనికాం గతాం || 1.1.73 ||

నివేదయిత్వాభిజ్ఞానం ప్రవృత్తిం వినివేద్య చ |
సమాశ్వాస్య చ వైదేహీం మర్దయామాస తోరణం || 1.1.74 ||

పంచ సేనాగ్రగాన్ హత్వా సప్త మంత్రిసుతానపి |
శూరమక్షం చ నిష్ఠిప్య గ్రహణం సముపాగమత్ || 1.1.75 ||

అస్త్రేణోన్ముక్తమాత్మానం జ్ఞాత్వా పైతామహాద్ వరాత్ |
మర్షయన్ రాక్షసాన్ వీరో యంత్రిణస్తాన్ యదృచ్ఛయా || 1.1.76 ||

తతో దగ్ధ్వా పురీం లంకామృతే సీతాం చ మైథిలీం |
రామాయ ప్రియమాఖ్యాతుం పునరాయాన్మహాకపిః || 1.1.77 ||

సోఽభిగమ్య మహాత్మానం కృత్వా రామం ప్రదక్షిణం |
న్యవేదయదమేయాత్మా దృష్టా సీతేతి తత్త్వతః || 1.1.78 ||

తతః సుగ్రీవసహితో గత్వా తీరం మహోదధేః |
సముద్రం క్షోభయామాస శరైరాదిత్యసన్నిభైః || 1.1.79 ||

దర్శయామాస చాత్మానం సముద్రః సరితాం పతిః |
సముద్రవచనాచ్చైవ నలం సేతుమకారయత్ || 1.1.80 ||

తేన గత్వా పురీం లంకాం హత్వా రావణమాహవే |
రామః సీతామనుప్రాప్య పరాం వ్రీడాముపాగమత్ || 1.1.81 ||

తామువాచ తతో రామః పరుషం జనసంసది |
అమృప్యమాణా సా సీతా వివేశ జ్వలనం సతీ || 1.1.82 ||

తతోఽగ్నివచనాత్ సీతాం జ్ఞాత్వా విగతకల్మషాం |
కర్మణా తేన మహతా త్రైలోక్యం సచరాచరం || 1.1.83 ||

సదేవర్షిగణం తుష్టం రాఘవస్య మహాత్మనః |
బభౌ రామః సంప్రహృష్టః పూజితః సర్వదైవతైః || 1.1.84 ||

అభిషిచ్య చ లంకాయాం రాక్షసేంద్రం విభీషణం |
కృతకృత్యస్తదా రామో విజ్వరః ప్రముమోద హ || 1.1.85 ||

దేవతాభ్యో వరం ప్రాప్య సముత్థాప్య చ వానరాన్ |
అయోధ్యాం ప్రస్థితో రామః పుష్పకేణ సుహృద్వృతః || 1.1.86 ||

భరద్వాజాశ్రమం గత్వా రామః సత్యపరాక్రమః |
భరతస్యాంతికే రామో హనూమంతం వ్యసర్జయత్ || 1.1.87 ||

పునరాఖ్యాయికాం జల్పన్ సుగ్రీవసహితస్తదా |
పుష్పకం తత్ సమారుహ్య నందిగ్రామం యయౌ తదా || 1.1.88 ||

నందిగ్రామే జటాం హిత్వా భ్రాతృభిః సహితోఽనఘః |
రామః సీతామనుప్రాప్య రాజ్యం పునరవాప్తవాన్ || 1.1.89 ||

ప్రహృష్టముదితో లోకస్తుప్తః పుష్టః సుధార్మికః |
నిరామయో హ్యరోగశ్చ దుర్భిక్షభయవర్జితః || 1.1.90 ||

న పుత్రమరణం కేచిద్ ద్రక్ష్యంతి పురుషాః క్వచిత్ |
నార్యశ్చావిధవా నిత్యం భవిష్యంతి పతివ్రతాః || 1.1.91 ||

న చాగ్నిజం భయం కించిన్నాప్ను మజ్జంతి జంతవః |
న వాతజం భయం కించిన్నాపి జ్వరకృతం తథా || 1.1.92 ||

న చాపి క్షుద్భయం తత్ర న తస్కరభయం తథా |
నగరాణి చ రాష్ట్రాణి ధనధాన్యయుతాని చ || 1.1.93 ||

నిత్యం ప్రముదితాః సర్వే యథా కృతయుగే తథా |
అశ్వమేధశతైరిష్టా తథా బహుసువర్ణకైః || 1.1.94 ||

గవాం కోట్యయుతం దత్త్వా విద్వద్భ్యో విధిపూర్వకం |
అసంఖ్యేయం ధనం దత్త్వా బ్రాహ్మణేభ్యో మహాయశాః || 1.1.95 ||

రాజవంశాంఛతగుణాన్ స్థాపయిష్యతి రాఘవః |
చాతుర్వర్ణ్యం చ లోకేఽస్మిన్ స్వే స్వే ధర్మే నియోక్యతి || 1.1.96 ||

దశవర్షసహస్రాణి దశవర్షశతాని చ |

రామో రాజ్యముపాసిత్యా బ్రహ్మలోకం ప్రయాస్యతి || 1.1.97 ||

ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితం |

యః పఠేద్ రామచరితం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే || 1.1.98 ||

ఏతదాఖ్యానమాయుష్యం పఠన్ రామాయణం నరః |

సపుత్రపౌత్రః సగణః ప్రేత్య స్వర్గే మహీయతే || 1.1.99 ||

పఠన్ ద్విజో వాగ్మషభత్వమీయాత్

స్యాత్ క్షత్రియో భూమిపతిత్వమీయాత్ |

వణిగ్జనః పణ్యఫలత్వమీయా -

జ్ఞనశ్చ శూద్రోఽపి మహత్త్వమీయాత్ || 1.1.100 ||

|| ఇత్యాదీ శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ప్రథమః సర్గః ||